

про проходження виробничої практики», «Рекомендації про організацію виробничих іспитів», «Про моральне і матеріальне заохочення випускників, викладачів та майстрів виробничого навчання». У цих документах має бути прописано: умови організації виробничої практики, стан студента та система і порядок оплати його праці, сфера відповідальності освітньої установи і підприємства, оцінка якості підготовки випускників відповідно до професійних стандартів і кваліфікаційних вимог роботодавців згідно з програмою дуального навчання, система стимулюючих важелів для розвитку ініціативного ставлення.

Список літератури

1. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 11.01.2019)
2. Куделя Н. Дуальное образование в Германии: плюсы и минусы / Н. Куделя [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.partner-inform.de/.../dualное-obrazovanie-v-germanii-hlusy-i-minusy> (дата звернення: 11.01.2019)

УДК 33.334.01:37.378

Новікова Н. В.

слухач за спеціальністю
«Публічне правління та адміністрування»
Національна академія державного управління
при Президентові України

Сідлецький С. І.

аспірант кафедри управління персоналом та економіки праці
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна

МІСЦЕ ОСВІТИ У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЇЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Виконуючи найважливіше соціальне замовлення суспільства — формування особистості, освіта є одним із найважливіших факторів економічного і соціального розвитку держави. Тому повинна базу-

ватися на відповідних наукових дослідженнях, світовому досвіді і має бути здатна забезпечити країні відтворення та розвитку її інтелектуального потенціалу, а в кінцевому підсумку й належне місце у світовій спільноті, що є можливим лише за умов визнання її як рівноправної, а зазвичай пріоритетної сфери [2, с. 8].

В умовах розвитку глобальної екосистеми роль освіти суттєво зростає. Фактично освіта стає інструментом для вирішення низки проблем як національного, так і глобального характеру. Саме освіті відведена роль регулятора суспільних процесів, а саме: забезпечення мирного співіснування і розвитку держав, напрацювання механізмів для розширення можливостей держави щодо реалізації прав і свобод людини і громадянина, генерування інноваційних підходів до функціонування відповідних соціально-економічних систем тощо.

Як зазначено у чинному законодавстві України, «освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави» [3].

Підтверджується це і низкою наукових публікацій, в яких автори, використовуючи різні методи та підходи обґрунтовують вагому роль освіти у розвитку як індивіда, так і суспільства та держави. Так група науковців під керівництвом В. Гейця стверджують, що «сьогодні тільки через знання можна створити і розвивати економіку, здатну бути конкурентоспроможною і забезпечувати сучасний рівень життя населення... При цьому боротьба відбувається, насамперед, за подальше нагромадження знань, забезпечення їх безперервного трансферу в суспільстві і матеріалізації в техніці й технологіях» [4, с. 11].

Аналіз індексів мережевої готовності та людського розвитку, де основними складовими є показники освіти, свідчить, що країни з вищим рівнем людського розвитку є більш готовими до впровадження цифрових технологій.

Переконані, що в майбутньому роль освіти лише зростатиме. Так вважають і інші науковці, зазначаючи, що «основу соціальної динаміки в інформаційному суспільстві складуть не традиційні матеріальні, а інформаційні, інтелектуальні ресурси — знання, наука, організаційні чинники, інтелектуальні здібності людей, їх ініціатива, творчість» [1, с. 53].

Варто зазначити, що однією з основних тенденцій, які характерні для ринку цифрових технологій, є посилення конкуренції. Саме це посилює роль освіти і надає «знаннєвому» чиннику осо-

бливої ваги у прагненні країн досягти сталого економічного розвитку та підвищити свою конкурентоспроможність у глобальній екосистемі.

Варто звернути увагу і на те, що освіта відноситься до основних видів економічної діяльності держави і є такою ж сферою ринкових відносин, як сільське господарство, промисловість, будівництво та інші. Проте в сьогоденнішніх умовах нової соціоекономічної реальності (введення карантину, підвищення рівня захворюваності серед викладачів і здобувачів освіти) вона потребує одночасно значно більшої підтримки держави та автономії. Це дозволить закладам освіти оперативніше реагувати на виклики, що зумовлені поширенням пандемії COVID-19, стрімким розвитком цифрових технологій, зміною цінностей, зниженням рівня життя населення тощо.

Погоджуємося з дослідниками, які стверджують, що в умовах сьогодення держава повинна виступати соціальним партнером для закладів освіти, створивши такі умови для їх функціонування, які б сприяли задоволенню інтересів як індивіда, так і закладів освіти, роботодавців, суспільства і держави [2]. Саме це слід враховувати під час вибору інструментарію державного регулювання освіти та формування на їх основі відповідних державних механізмів.

На необхідності державного регулювання ринку освітніх послуг наголошує В. Шилова. Зокрема вона зазначає, що необхідність, обґрунтована в сучасній науковій літературі двома концепціями:

- концепцією мериторних благ (Р. Масгрейв), відповідно до якої освітні послуги — є блага, щодо яких у суспільства є особливі нормативні думки (позитивні, або негативні), причому ці думки не можуть бути в повному обсязі виявлені ринком;

- теорією суспільного сектора, яка розглядає сферу освіти з погляду особливостей виробництва освітніх послуг, які й зумовлюють необхідність державного втручання [5, с. 30].

Необхідність державного регулювання освіти зумовлена і функціями держави. Реалізуючи соціокультурну функцію, державні органи влади сприяють виконанню свого основного завдання — забезпечення, визначених Конституцією України, прав і свобод людини та громадянина, серед яких і право на освіту.

Підсумовуючи наведене, констатуємо, що:

- роль освіти у системі національної економіки посилюється під впливом нових викликів і загроз;

- освіта потребує втручання держави, проте не як адміністратора, а як соціального партнера.

Список літератури

1. Дзьобань О. Л. Інформаційна безпека у проблемному полі соціокультурної реальності : монографія. Х. : Майдан, 2010. 260 с.
2. Лопушняк Г.С., Рибчанська Х.В. Вища освіта. України: державне регулювання та перспективи розвитку: монографія. Львів: Ліга Прес»,. 2018. 283 с.2.
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Україна у вимірі економіки знань / за ред. акад. НАН України В.М. Гейця. — К. : «Основа», 2006. — 592 с.
5. Шилова В. І. Державне регулювання ринку освітніх послуг в Україні : дис. ... к. держ. упр. : 25.00.02. Запоріжжя, 2007. 213 с.

УДК 658.5:330.4

Рамазанов С. К.

д-р екон. наук, д-р техн. наук,
професор кафедри інформаційних систем в економіці

Тішков Б. О.

канд. екон. наук,
доцент кафедри інформаційних систем в економіці
КНЕУ імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна

ОСВІТА, НАУКА ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕПОХУ ІНДУСТРІЇ 4.0. ЦИФРОВІЗАЦІЇ І ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

*Країна без освіти і науки –
раб свого сусіда*

Гельвецій

Початок ХХІ століття обумовлено активним впровадженням процесів цифровізації, систем і технологій штучного інтелекту, інформаційно-комунікаційних технологій Індустрії 4.0. Процеси цифровізації зачіпають сферу освіти, науки, економіки, а глобальні виклики, що відбуваються в даний час, отримали назву «чорний лебідь», що у черговий раз підкреслює безсумнівну актуальність і практичну значимість питань цифровізації та широкого створення, впровадження технологій і систем штучного інтелекту